

N:o 6.

Ank. till Riksd Kansli den 20 Mars 1878, kl. 1 e. m.

*Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Betänkande N:o 3,
rörande föreslagen ändring af § 6 mom. 5 af gällande
folkskolestadga.*

Herr *Grape* har i motion (N:o 59), väckt inom Riksdagens Andra Kammare, hemstätt, att, då hvarje småskole-lärare eller lärarinna under vissa vilkor och efter vissa kunskapsprof kan erhålla ända till 150 kronor af statsanslag; då skoldistriktet i allmänhet söka att erhålla så kvalificerade lärare och lärarinnor såväl vid de egentliga småskolorna, som vid de mindre skolor, hvilka omtalas i folkskolestadgan kap. 1 § 1 mom. 3; då skoloråden i allmänhet draga försorg om anskaffande och tillsättande af lärare och lärarinnor i båda de nämnda slagen af skolor, men något allmänt lagstadgande i detta hänseende ej finnes annat än i folkskolestadgans kap. 1 § 6 mom. 5, samt det ock visat sig, att betänkliga konflikter kunna uppstå mellan skoloråden och husfäderna vid tillsättandet af samma sysslor: Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 6 mom. 5 af folkskolestadgan må erhålla den lydelse, att *lärare eller lärarinna vid småskola eller mindre folkskola antages af skolorådet.*

I häröfver afgifvet utlåtande (N:o 5) har Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskott, instämmande med motionären deri, att, i de fall att skoldistriktet erhålla årligt statsbidrag till aflönande af bemälda lärare eller lärarinnor, olämpligt vore, att husfäderna skulle ega rätt till deras utnämmande, hvilken rätt billigtvis af församlingarne borde utöfvas, och

derjemte anseende af vigt, att de af motionären omnämnda konflikterna förekommes, förslagit: att Riksdagen ville *hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla*, det ofvannämnda § 6 mom. 5 i folkskolestadgan måtte erhålla den lydelse, att *lärare eller lärarinna i småskola eller mindre folkskola, der sådan läroanstalt af kommunen inrättats och underhålles, antages af församlingen å kyrkostämman på förslag af kyrkorådet.*

Enligt Första Kammaren tillhandakommet och till Utskottet remitteradt protokollsutdrag af den 27 sistlidne Februari från Andra Kammaren, har samma Kammare, med afslag å dess Utskotts nyss anförda hemställan, bifallit "Herr Grapes väckta motion, att berörda stadgande skulle erhålla" ofvan ur motionen anförda "lydelse".

§ 6 mom. 5 i gällande folkskolestadga lyder: lärare eller lärarinna i mindre folkskola antages af husfäderna i den del af församlingen, som en sådan skola inrättat, sedan personen blifvit godkänd på sätt, som i denna §:s 2:dra moment bestämmes. Om den antagne göres anmälan i skolstyrelsen.

Lika med Andra Kammaren anser Utskottet olämpligt, att lärare eller lärarinna vare sig vid småskola, eller vid mindre folkskola antages af vissa husfäder, *i de fall der sådan läroanstalt inrättats och underhålles af kommunen*, liksom en tillämpning i *sådana* fall af nämnda lagrum utan tvifvel måste betraktas såsom högst oegentligt. Men af alldeles samma skäl synes Utskottet billighet och rättvisa fordra, att, *der småskola eller mindre folkskola bekostas, ej af kommunen, utan af vissa enskilda personer eller familjer*, dessa blifva bibehållna vid sin rätt att, på sätt nu är stadgadt, antaga lärare eller lärarinna. Af det sist anförda följer, att Utskottet icke, såsom motionären och Andra Kammarens Utskott ansett lämpligt, kan tillstyrka, att folkskolestadgans § 6 mom. 5 *förändras*, men väl, i enlighet med hvad ofvan blifvit sagdt, tror sig böra föreslå, att ett *tillägg* till samma moment måtte göras, innehållande föreskrift beträffande antagande af lärare eller lärarinna i sådana småskolor eller mindre folkskolor, som bekostas af kommunen. Klart är för öfrigt, att genom ett sådant tillägg all anledning till den af motionären och Andra Kammarens Utskott omordade konflikten blir förebyggd. — I fråga åter om hvem, som skulle antaga lärare eller lärarinna vid de skolor af ifrågavarande slag, som bekostas af kommunen, gifver Utskottet motionärens, af Andra Kammaren bifallna yrkande, att antagandet skall ske af skolrådet, bestämdt företräde framför Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts förslag, att församlingen på kyrkostämman och sedan förslag af skolrådet upprättats skulle antaga lärare eller lärarinna. Såsom skäl till sist anförda åsigt anser Utskottet tillräckligt att nämna dels, att sist-

nämnda förslag synes innebära en alltför stor och besvärlig apparat, helst fråga blott är om att "antaga" lärare eller lärarinna; dels att det af motionären föreslagna i förevarande afseende öfverensstämmar med det nu vanliga sättet. — Hvad slutligen beträffar den form, i hvilken Riksdagen skall fatta och uttrycka sitt beslut i ärendet, så vida nemligen detta beslut blir annat än afslag, torde samma form, i följd af ärendets egen natur, böra bestå i aflåtande af underdånig skrifvelse med anhållan hos Kongl. Maj:t, hellre än i ett Riksdagens för dess del fattadt beslut — i full öfverensstämmelse dermed, att ärendet till Tillfälliga Utskott blifvit remitteradt och af sådana behandladt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet hemställa, att Första Kammaren på det sätt instämmer i Andra Kammarens beslut, att Första Kammaren beslutar,

att i underdånig skrifvelse hemställa, det täcktes Kongl. Maj:t anbefalla ett sådant tillägg till föreskriften i § 6 mom. 5 af nu gällande folkskolestadga, genom hvilket blefve föreskrifvet, att lärare eller lärarinna i småskola eller mindre folkskola, som af kommunen underhålles, antages af skolrådet.

Stockholm den 19 Mars 1878.

På Utskottets vägnar:

W. Stråle.
